

Tematický celok: Staroveký Rím

Vznik Ríma

Apeninský polostrov mal veľmi dobré podmienky na rozvoj poľnohospodárstva. Nachádzali sa tu dve veľké rieky Pád a Tiber, ktoré napomáhali jeho rozvoju. Obyvateľstvo žijúce v týchto končinách sa živilo pestovaním obilnín, olív, viniča, chovom dobytky a ťažbou rúd. V 12. storočí pnl. sem prichádzajú italické kmene – Latinovia /stredné Taliansko/, okrem nich tu žili Gréci, Feničania, Etruskovia /severne od rieky Pád/

Etruskovia:

- Ich pôvod nie je známy
- Boli výborní stavitelia – hradby, kanalizáciu – Cloaca Maxima, vodovod, spracovanie rúd
- Znalosť písma – vplyv Grékov
- Žili v mestských štátoch
- Na čele bol kráľ
- Poslední traja králi v Ríme mali etruský pôvod

Rím

Legenda hovorí, že ho založili v roku 753 pnl. bratia Romulus a Remus.

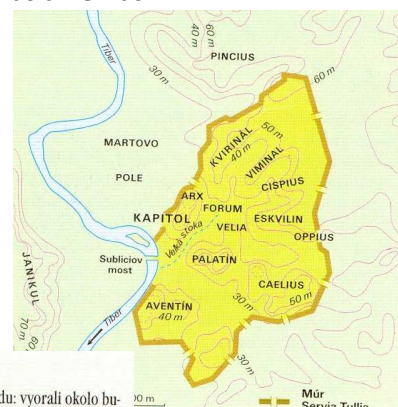
Romulus

stal sa prvý kráľom v Ríme.

Mesto Rím vzniklo spojením 7 osád

zabil pri roztržke Rema a

na 7 pahorkoch nad riekou Tiber okolo 8. storočia pnl. Založili ho kmene Italikov. Jeho vznikom sa začínajú písať dejiny veľkej Rímskej ríše.

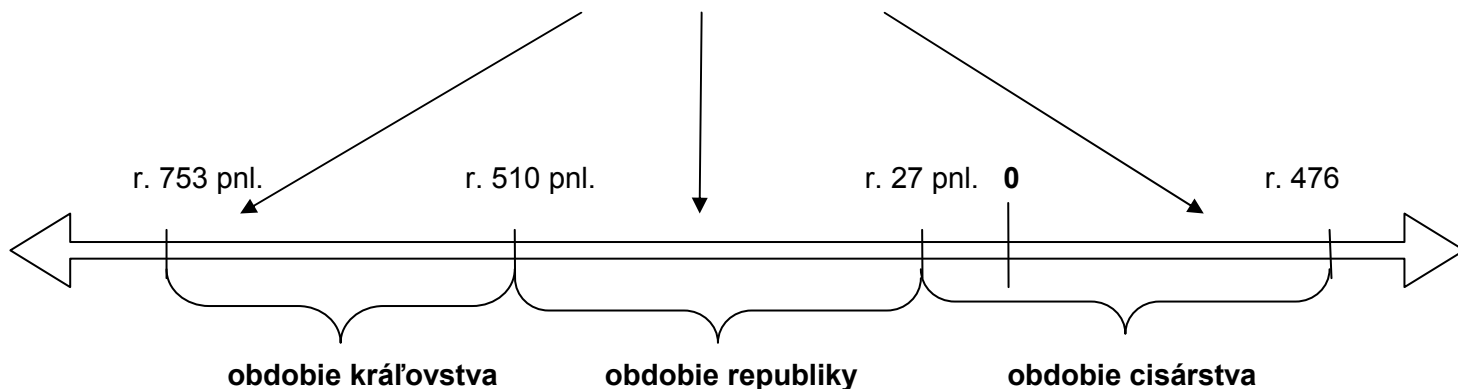
Legenda o založení Ríma

Syn trójskeho vodcu Enea založil mesto v Latii mesto Alba Longa. Tu vládol Eneov potomok Numitor, ktorý mal brata Amuliusa, ktorý túžil po moci. Zosadil svojho brata z trónu, obával sa však pomsty zo strany jeho syna a tak ho nechal zabiť. Jeho dcéru **Reu Silviu** donútil stať sa kňažkou bohyne Vesty (domáceho kozuba), tá však porodila dvoch synov **Romula a Rema**, podľa legendy synov boha Marsa. Keď sa o tom Amulius dozvedel dal ich hodiť do Tibera. Na brehu ich našla vlčica a vychovala. Neskôr ich našiel pastier, ktorý ich vychoval.

Romulus a Remus založili Rím podľa etruského obradu: vyorali okolo budúceho mesta brázy, čím vyznačili pomerium, posvätné miesto, ktoré zabezpečovalo mestu ochranu bohov.

Zakladateľ pripol za svoj voz železný pluh, zapriahol doň býka a kravu a sám vyoral okolo miesta hlbokú brázdou. Ostatní, ktorí šli za ním, hádzali do vnútra hrudy, ktoré vyhadzoval pluh, a dávali pozor, aby ani jedna nezostala vonku. Takto vyznačená čiara určovala hradby a ten pás sa nazýval pomerium čiže za hradbami. Na mieste, kde sa mala postaviť brána, nadvihli pluh a prerušili brázdou. Preto celé hradby okrem brán sa pokladali za posvätné; v skutočnosti ak niekto veril, že aj brány sú posvätné, báľ sa nimi prejsť alebo vyniesť cez ne potrebné, ale nečisté potraviny.

Rozdelenie dejín Rímskej ríše

Rím v období kráľovstva:

- Na čele stál **kráľ** – bol volený doživotne
  - o bol najvyšším vojenským veliteľom a náboženským predstaviteľom
- Kráľ mal svoj poradný orgán, ktorý tvorili starší predstavitelia významných rodov – **senát**
- Všetci slobodní obyvatelia sa zúčastňovali snemu, kde sa rozhodovalo o verejných veciach
- Miestom pre takéto zhromaždenia bolo **Forum Romanum**

Zaujímavosti

Forum Romanum Pôvodne to bola bažinatá nížina. Okolo 750 pred Kr. ju používali Latinovia a Sabinovia, ktorí mali osady na úpätiach okolitých pahorkov ako miesto vzájomných stretnutí a ako pohrebisko. Za vlády Etruskov v Ríme (619 – 509 pred Kr.) už mal tento priestor podobu ozajstného, sčasti vydláždzeného, mestského námestia. Udáva sa, že bažiny odvodnila stoka Cloaca maxima, ktorú dal postaviť etruský kráľ Tarquinius Superbus. Tento posledný rímsky kráľ sa aj tradične považuje za zakladateľa Fora Romana. Na úpätí Kapitolu stávala v období republiky radnica Curia Hostilia, neskôr Tabularium, kde bol umiestnený archív. Osou Rímskeho fóra však bola predovšetkým Via Sacra, posvätná cesta po ktorej šli náboženské, smútočné i triumfálne sprievody. Pod Kapitolom stáli tri chrámy. V chráme Concordia bola vojenská pokladňa, vo Vespasianov chráme bol štátny poklad zvaný aerarium. Pred vstupom do Saturnovho chrámu dal Augustus postaviť tzv. Zlatý mílnik - miliarium aureum na ktorom pozlátené číslice udávali vzdialenosť dôležitých miest impéria. Srdce fóra tvoril okrúhly Vestin chrám v ktorom slúžilo šesť kňažiek, ktoré už od čias kráľa Numa Pompilia udržiavali v chráme večný oheň. Za Viou Sacra stál chrám zasvätený zomretému synovi cisára Maxentia, ktorý bol v roku 307 vyhlásený za boha. Keď Konštantín porazil Maxentia v bitke pri Mulvíovom moste cez rieku Tiber, nechal prestavať tento chrám na bazilikau, ktorú v roku 1349 zničilo zemetrasenie. Zostal z nej iba jeden 20 metrov vysoký stĺp, ktorý nechal pápež Pavol V. premiestniť na námestie pred kostol Santa Maria Maggiore, kde stojí dodnes.

▪ Rozdelenie obyvateľstva v Ríme

Patriciovia

Plnoprávni občania, rozhodovali o riadení štátu, potomkovia rodovej aristokracie

Plebejci

Občania bez politických práv, remeselníci, roľníci / plebs – ľud/

- V Ríme vládlo 7 kráľov
- Najvýznamnejší z nich bol **Servius Tullius**
- Urobil reformu politického systému
- **Rozdelil obyvateľstvo do 5 tried podľa veľkosti majetku**
- Každá trieda musela postaviť určitý počet stotín vojska a podľa počtu stotín mala počet hlasov v stotinovom sneme
- Najbohatšia trieda /aristokracia/mala o jeden hlas viac ako všetky ostatné, preto ju bolo ťažké prehlasovať
- S tým rástla aj nespokojnosť obyvateľstva
- Prispel k tomu aj posledný siedmy kráľ **Tarquinius Superbus**, ktorého obyvatelia z Ríma vyhnaní v roku 510 p.n.l.
- Nastal koniec kráľovstva v Ríme a prichádza nové obdobie **republiky**

pred Kristom	rok	kráľ
	753	Romulus
	715	Numa Pompilius
	672	Tullus Hostilius
	640	Ancus Marcius
	616	Tarquinius Priscus
	578	Servius Tullius
	534	Tarquinius Superbus
	509	

Rímska republika

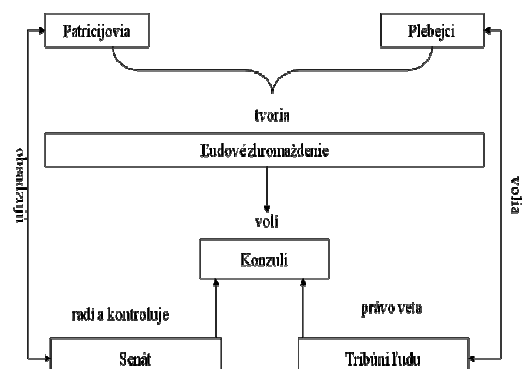
je obdobím, ktoré sa začína vyhnaním posledného etruského kráľa Tarquinia Superba. Začiatok tohto obdobia je poznamenaný zložitou situáciou, ktorá vznikla medzi patriciami a plebejcami. Dôvodom týchto nezhôd bola reforma Servia Tullia. Plebejci podľa tejto reformy nemohli zastávať úrady. Plebejci sa dožadovali svojich práv a viackrát protestovali. Ich protestom bolo, že opustili mesto Rím čoho následkom bolo oslabenie hospodárstva, lebo nemal kto pracovať na poli a nemal kto vyrábať výrobky každodennej spotreby. Tieto odchody sa nazývali **secesie**. Protestovanie sa im vyplatilo. Získali vlastný **úrad tribúna ľudu** a dosiahli spísanie zvykového práva **zákonov 12 tabúl**. Tribún ľudu mal právo veta /zakazujem/ - toto právo využíval vtedy ak sa mal prijať zákon, ktorý znevýhodňoval plebejcov. Tak si plebejci vybojovali zrovnoprávnenie. Vznikla nová vrstva **nobilita**, ktorá bola zložená s najbohatších patriciov a plebejcov

Zákony 12 tabúl

449 p.n.l. – Zákony 12 tabúl zakotvili dovtedajšieho zvykového práva a uzavreli dlhoročné boje medzi plebejcami a patricijmi v prospech práv plebejcov. Vytvorili z patricijov a plebejcov výbor, ktorý zostavil na desiatich neskôr na dvanástich tabuliach zákony. Tieto zákony poznal každý Riman, deti sa učili písať tak, že ich prepisovali. Zákony prísne chránili súkromné vlastníctvo. Za základnú jednotku rímskej spoločnosti pokladali rodinu, otcovi zabezpečovali takmer neobmedzené práva. Stali sa zákonom rímskeho práva.

Rozdelenie vlády

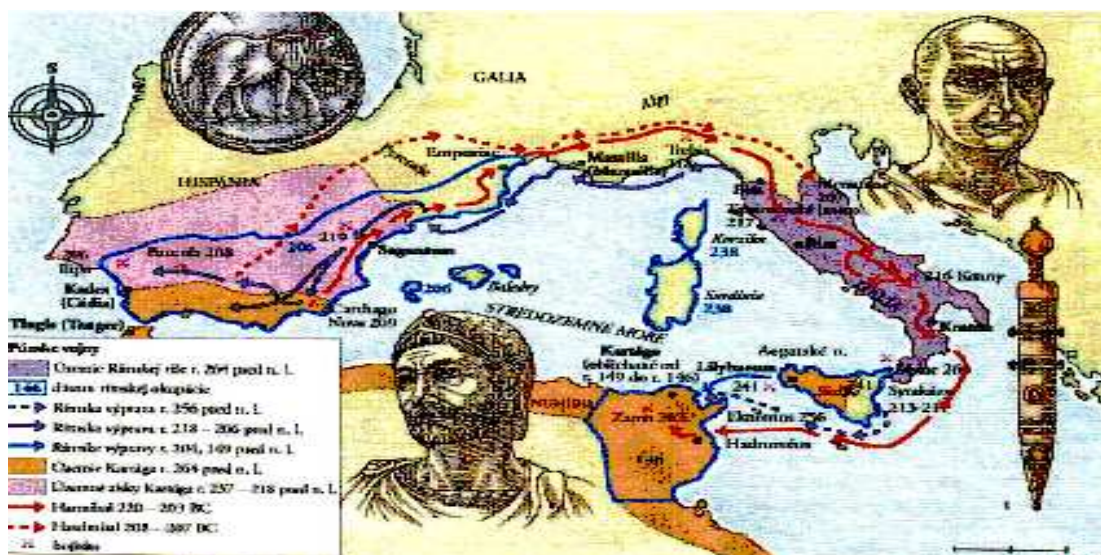
- **2 konzuly** – v čase vojny bol jeden z nich volený za diktátora
- **Senát** – 300 členov, poradný a kontrolný zbor konzulov
- **Tribún ľudu** – právo veta
- **Ľudové zhromaždenie** – zúčastňovali sa ho všetci občania

Rím rozširuje svoje územie

Rím – mestský štát

- Rím začína bojovať o nadvládu v Itálii. Rimania porazili Samnitov, Keltov a dobyli grécku kolóniu Tarent. Tarentu pomáhal epejský kráľ Pyrrhos /Pyrrhovo víťazstvo/. V 3. storočí pnl. Rimania ovládli celú Itáliu. Svoj vplyv chceli rozšíriť na celé stredomorie. Narazili na odpor fenického mesta **Kartága**. Rimania nazývali Kartagincoov - Púni. Medzi týmito dvomi súpermi sa rozpútal boj, ktorý nazývame **púnske vojny**.
- **Púnske vojny**
  - **1. Púnska vojna** – Rím vyhral – získal Sicíliu, Sardíniu, Korziku
  - **2. Púnska vojna** – Kartagincoov viedol Hannibal. Prešiel cez Alpy napadol Rimanoov zo severu, ale ani jeho veľká armáda nezabránila Rímu aby vyhral. Rím si pripojil územie Hispánie
  - **3. Púnska vojna** – 3 roky Rimania obliehali Kartágo. Podarilo sa im ho dobyť a zrovnať zo zemou. Rimania získali oblasť severnej Afriky

Rím zo svojimi výbojmi pokračuje a získava Macedóniu, Grécko a Pergamon. Na dobytom území sú zriadené Rímske provincie. Podriadené obyvatelstvo získalo len čiastočné politické práva a tí, ktorí sa odmietli podriaďiť boli predaní do otroctva. V takejto politike pokračujú aj rímski cisári.

Rímsky pešiak

formácia korytnačka

Zaujímavosti:

Základom rímskeho vojska bola légia. Velil je legát. Hlavnou formáciou pešakov bola korytnačka

Kríza Rímskej republiky

Vojny dlhodobo vyčerpávali Rímsku ríšu na čo najviac doplácali roľníci. Vznikala vrstva bezzemkov, ktorí odchádzali do Ríma. V období volieb sa o nich zaujímali ako o potenciálnych voličov. Ich problém sa rozhodli riešiť tribúni ľudu Tiberius a Gaius Gracchovci. Navrhovali aby sa štátna pôda rozdelila medzi bezzemkov. S týmto riešením nesúhlasili bohatí veľkostatkári. Reforma sa stretla s takou nevôľou, že jeden z bratov prišiel o život /zavraždili ho/.

K zavŕšeniu pádu republiky prispeli aj povstania otrokov. Základmi rímskeho štátu otriaslo povstanie otrokov v Itálii v roku 73 p.n.l. Pod vedením gladiátora Spartaka. Spartakus utvoril šesťdesiatitisícovú armádu a niekoľkokrát porazil rímske vojsko. Povstania boli kruto potlačené a zajatí otroci boli ukrižovaní pozdĺž cesty Via Appia pre výstrahu ostatným.

Kríza republiky sa neustále prehĺbovala aj na politickej scéne, čo vyústilo do otvoreného boja o štátnu moc. Vytvorilo sa spojenectvo troch mužov – triumvirát. Ich cieľom bolo rozdelenie moci. V roku 60 p.n.l. Došlo k vytvoreniu prvého triumvirátu. Jeho aktérmi boli Pompeius, Crassus, Gaius Iulius Caesar.

Najznámejší bol Caesar, ktorý sa preslávil nielen svojimi výbojmi, ale jeho politické ambície boli vyššie. Stal sa doživotným diktátorom. Urobil reformu kalendára. Vyznamenal sa ako vynikajúci vojvodca /"Prišiel som, videl som, zvíťazil som"/. Jeho život sa skončil vraždou na zasadnutí senátu.

Nepokoje v Ríme pokračovali ďalej. V roku 43 p.n.l. Došlo k uzavretiu druhého triumvirátu /Antonius, Lepidus, Octavianus – adoptovaný syn Caesara/. Víťazne s pomedzi týchto mužov vyšiel Octavianus. Octavianus získal od senátu titul Augustus /vznešený/ a stal sa prvým rímskym cisárom. Touto udalosťou bolo zavŕšené obdobie republiky a vzniká nové obdobie cisárstva.

Rímske cisárstvo

Je obdobím, ktoré sa delí na 2 základné obdobia

Principát – existoval senát

Dominát – neexistoval senát,
neobmedzená moc panovníka
/Dominus et
Deus/

Principát

- prvým cisárom bol Octavian Augustus
- vystupoval prvý medzi senátormi – princeps
- podporoval kultúru a umenie –

„Po predkoch som zdedil Rím z tehál a potomkom zanechám Rím z mramoru“

- počas jeho vlády tvorili svoje diela Titus Livius a Vergilius
- staral sa o chudobných
- organizovanie gladiátorských hier, náboženských slávností – „chlieb a hry“ – známe heslo rímskych cisárov
- rozšíril územie smerom k Dunaju a Rýnu

V politike cisára Augusta pokračovali aj jeho nástupcovia. Územie Rímskej ríše sa rozširovalo. Obyvatelia provincií získavali plné občianske práva. V rímskej ríši sa vystriedali viaceré cisárske dynastie – Juliovcov – Klaudiovcov, Vespasiánovcov, adoptovaných cisárov, Severovcov. Flaviovci dali nakonštruovať známe Koloseum. Najväčší územný rozmach dosiahla ríša za vlády cisára Trajána.

V 3 str. nl. sa ríša dostáva do krízy. Na cisársky trón sa dostávajú cisári zvolení légiami. Niektoré provincie sa od ríše snažia odtrhnúť. Postupne vzniká obdobie dominátu

Zaujímavosti

Koloseum - Najväčší amfiteáter, ktorý bol kedy postavený v Ríme je symbolom veľkosti Ríma. Bol konštruovaný flaviovskými cisármi. Od ktorých prevzal meno Amphiteatrum Flavium. Meno koloseum mu bolo dané až začiatkom stredoveku, dôvodom bola socha, Nerona predstavujúceho boha Slnka, ktorá sa nachádzala v jeho blízkosti, vo vstupnej dvorane nazvanej Domus Aurea. Stavba kolosea začala cisárom Vespasianom na rovine medzi kopcami Celio, Palatino a Esquilino, kde sa nechádzalo umelo vybudované jazero, ktoré pred začiatkom stavebných prác bolo vysušené. Cieľom Vespasiana bolo vrátiť rímskemu ľudu to, čo mu bolo odobrané Neronom. Chcel tiež darovať Rímu veľký amfiteáter, miesto toho, ktorý už nepostačoval, nazývaný Amfiteatro di Tauro, ktorý sa nachádzal na Campo Marzio a po požiari v roku 64 n.l. provizórne postavený Neronom. Výstavba začala v roku 72 n.l. na príkaz cisára Vespasiana, kedy budova mala len prvé dve vonkajšie poschodia s prvými tromi vnútornými radami stupňov. Jeho ukončenie až po štvrtú a piatu radu stupňov bolo uskutočnené za vlády Titta. Prevádzka kolosea bola v roku 80 n.l. zahájená divadelným predstavením a veľkolepými hrami, ktoré trvali 100 dní. Hlavným programom hier, ktoré sa v ňom konali boli zápasy gladiátorov. Zápasilo sa pri nich buď mečom, alebo trojzubou vidlicou a sieťou, do ktorej bolo treba zamotať protivníka. Domiziano tento amfiteáter dokončil do takého vzhľadu a rozmerov ako ho môžeme vidieť do dnes. Podľa dochovaných správ dal postaviť bronzové štíty, ktoré dekorovali atiku (clipea) a pripojil maeniánium summum, tretie vonkajšie poschodie s dreveným poschodím. Človeka jeho mohutnosť ohromuje. Dosahuje výšku 57 metrov a po obvode meria 527 metrov. Jeho štyri podlažia boli originálne zatienené pred slnkom mohutnou plátennou strechou. Amfiteáter bol schopný pojať 50 000 ľudí a každý z nich mal očíslované sedadlo. Bolo tam 80 vchodov, takže budova sa mohla rýchlo vyprázdniť. Cisár mal svoj vlastný vchod a lôžú. Rytieri a bohatí občania sedeli na najbližších dvoch úrovniach za cisárom v blízkosti arény. Obyčajný ľud sedel v najvyššej časti amfiteátra. Amfiteáter bol postavený zo sivo-ružových travertínových kvádrov spojených železnými skobami (nie maltou) a základy zapustili do hĺbky 9 metrov. Aréna mala drevenú podlahu pokrytú pieskom. Pod arénou sa skrýval (teraz odokrytý) systém podzemných chodieb so šachtami a výťahmi pre divé zvieratá.

Dominát

V roku 284 sa stal novým cisárom légiami zvolený **Gaius Valerius Dioklecián**. Po nástupe na cisársky trón urobil viaceré reformy. Snažil sa o stabilitu ríše. Pochopil, že taká veľká ríša ako bola Rímska sa nedá spravovať z jedného centra. Preto pre lepšie spravovanie rozdelil ríšu na menšie časti, ktoré spravovali ním zvolení úradníci. Zabezpečil aj efektívnu obranu ríše. Armádu rozdelil na jednotky, ktoré boli rozmiestnené v pohraničí aj vo vnútrozemí. Chcel zamedziť vyhlasovanie vojenských cisárov a to tým spôsobom, že navrhol systém **tetrarchie**. To znamenalo, že si vybral svojho spoluvládcu a každý z nich aj svojho nástupcu čím vznikla vláda štyroch cisárov. Po jeho smrti však tento systém nefungoval a v ríši vládol naďalej len jeden cisár.

Rozdelenie ríše medzi štyroch cisárov - tetrarchia

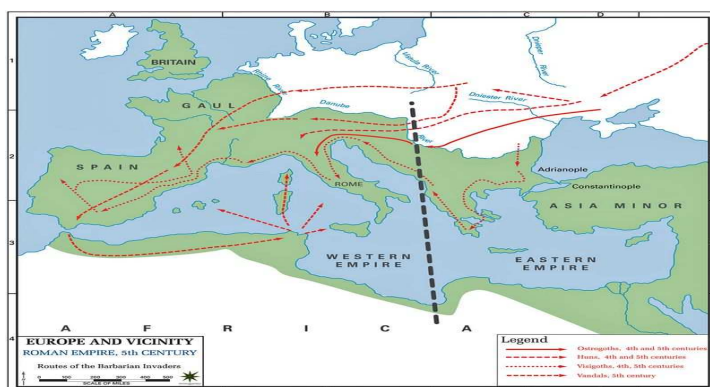

Konštantín Veľký vzal po smrti Diokleciána moc so svojich rúk. Presunul hlavné mesto Rímskej ríše do Konštantínopolu. založené z malej osady Byzancion Veľkého. Zamedzil prenasledovaniu ni. vydal **Milánsky edikt**, ktorý zaručoval svoje náboženstvo.

Konštantínopol bolo mesto a nieslo meno Konštantína kresťanov tým, že v roku 313 slobodu kresťanom vyznávať

V 4. storočí útočia barbarské kmene na Rímsku ríšu čoraz častejšie. V tomto prípade bolo veľmi ťažké udržať také veľké územie v rukách jedného panovníka. Preto v roku 395 cisár Theodosius rozdelil ríšu na dve časti – Západorímska a Východorímska. Hlavným mestom Západorímskej ríše sa stalo mesto Ravenna a hlavným mestom Východorímskej ríše bol Konštantínopol. Západorímska ríša sa nátlaku barbarských kmeňov nevyhla. Rím vyplenili Vizigóti, Vandali a ohrozovali ho aj Húni. Posledným panovníkom Západorímskej ríše sa stal Romulus Augustulus. V jeho službách bol aj germánsky veliteľ Odoakar, ktorý ho zosadil z trónu a sám sa vyhlásil za vládcu Itálie a germánskych kmeňov. V roku 476 Západorímska ríša zaniká a zároveň sa otvára nové obdobie stredoveku.

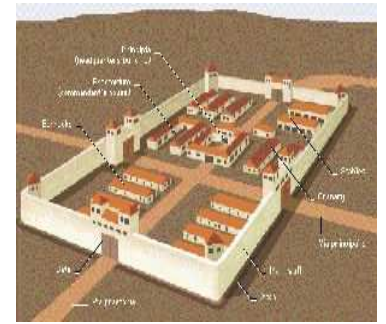

Limes Romanus

Prirodzená alebo umelo vytvorená hranica Rímskej ríše

- Príčiny budovania
  - o cisár Augustus rozšíril územie až k Dunaju a Rýnu
  - o Rimania sa dostali do kontaktu s barbarmi
  - o budovanie opevnenej hranice, ktorá by ich chránila
- Limes Romanus pozostával
  - základné tábory – sídla légii
  - Obchodno – remeselnícke strediská – žili tu rodiny legionárov
  - Pomocné tábory a opevnenia
  - Strážne veže
  - Palisády a priekopy s valovým násypom
- Základnú jednotku Limes Romanus tvoril základný tábor

Čo sa tu nachádzalo?

- V každom rohu opevnenia boli strážne veže
- Nachádzal sa tu dom veliaceho dôstojníka
- Pevnosť fungovala ako malé mesto s plným vybavením
- Kasárne pre vojakov
- **4 základné tábory v Panónii**

- Vindoboba / Viedeň/
- Carnuntum /Altenburg/
- Brigetio /pri Komárne/
- Aquincum / Budapešť/

Limes Romanus na území Slovenska:

- Pomocný tábor – Gerulata /Rusovce/
- Oporné body – Devín, Iža, Stupava,
- **Laugaricio - Trenčín**
- Tábor rímskej armády počas Markomanských vojen
- Počas vlády Marca Aurelia
- Pozostatok nápis na trenčianskej skale

„Vítazstvu cisárov venovalo 855 vojakov II. légie z vojska, ktoré sídlilo v Laugariciu. Dal zhotoviť Marcus Valerius Maximianus, legát II. légie pomocnej.“

Rímska kultúra.

Väčšina slobodných rímskych obyvateľov vedela písať a čítať. Písali **latinkou** a hovorili latinským jazykom -**latinčinou** (mŕtvy jazyk). Ešte mnoho storočí po zániku Rímskej ríše vzdelaní ľudia v Európe hovorili a písali po latinsky. Vytvorili vlastnú sústavu čísel, ktoré používame dodnes – **rímske číslice**.

I=1	X=10	M=1000
II=2	L=50	
IV=4	C=100	
V=5	D=500	

- Z latinčiny vznikli tieto jazyky
- – taliančina, francúzština,
- španielčina, portugalčina
- a rumunčina = **románske**
- **jazyky**

Toto vzdelanie potrebovali v každodennom živote pri remeslách, v obchode i v politickej sfére.

Škola:

Deti chodili do školy od 6. rokov, učili sa písať, čítať, počítať a kresliť. Na písanie používali voskové tabuľky a rydlá. Disciplína v škole bola veľmi prísna, nepozorní a neposlušní žiaci boli telesne trestaní.

Od 12 – 16 rokov žiaci v školách čítali významné diela rímskych a gréckych autorov.

Rímske právo

Bolo spísané do Rímskej ústavy, ktorej zásady nestratili

platnosť dodnes. Zákony určovali zásady pri ochrane majetku, určovali postup pri súdnom konaní, vymeriavaní trestov.

Každodenný život:

Deň sa začínal s východom slnka, po rannej toalete si Riman oblečie tógu, naraňajkuje sa a odchádza za svojimi povinnosťami.

Architektúra:

Rimania podľa vzoru Grékov stavali **chrámy** na počesť rímskych bohov.

Rímski cisári sa vyhlásili za bohov a nechali sa uctievať ako bohovia.

V prvých storočiach nášho letopočtu sa v Rímskej ríši začalo šíriť kresťanstvo, ktoré vzniklo v Palestíne. Nechceli uctievať cisára ako boha, preto Rimania prenasledovali kresťanov. Kresťania sa pred prenasledovaním skrývali v podzemných chodbách katakombách. Mnoho kresťanov skončilo v aréne, kde museli bojovať o svoj holý život v zápase so šelmami.

Amfiteátre - veľké kolosálne stavby, v ktorých

prebiehali gladiátorské hry. V týchto arénach

zápasili otroci-gladiátori medzi sebou, alebo so

šelmami. V čase šírenia kresťanstva tam o život

bojovali kresťania.

Baziliky – miesto verejných stretnutí, súdnych

pojednávání a trhov.

Kúrie – miesto, kde sídlila mestská rada.

Cirkusy – tu sa konali závody konských záprahov.

Fórum – hlavné námestia, kde sa konali všetky verejné

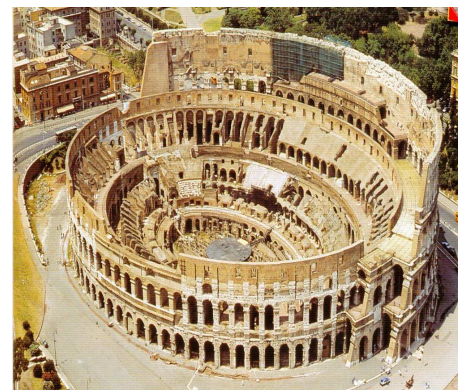
stretnutia

Kúpele – miesto oddychu, diskusií, čítanie.

Akvadukty – vodovody - dômyselné a veľmi užitočné stavby, ktoré okrem pitnej vody prinášali vodu na kúpanie

Divadlá – divadelné hry písali rímski spisovatelia podľa gréckych vzorov.

Grécky	Rímsky	
Zeus	Jupiter	vládca neba, bohov
Poseidón	Neptún	more
Héra	Juno	manželstvo
Deméter	Céres	úroda
Aténa	Minerva	múdrosť
Apolón	Apolón	umenie
Artemis	Diana	lov
Ares	Mars	vojna
Hermés	Merkur	obchod
Hefaistos	Vulkán	ohneň
Afrodita	Venuša	láska
Dionýz	Bacchus	víno

Základná škola Hrnčiarska 1, Zvolen

Kamenné cesty – budovali kamenné cesty

Víťazné oblúky a stĺpy – Rimania ich stavali po víťazných výpravách

Villy a činžovné domy -

Literatúra: Najznámejší básnici boli Ovídius a Vergílius, ktorý napísal dielo o praotcovi Rimanov Aeneovi.